



MOBIL: Transportbåndet tar ut tørrstoffet. Separatoren er montert i en konteiner som kan flyttes ved hjelp av krokkløft.

Satser på mobil gjødselseparator

Gjødselseparering er ikke noe nytt i norsk landbruk. Men en helautomatisert gjødselseparator som kan kjøres rundt mellom gårdene er det ikke mange som har prøvd.

TORE MÆLUMSÆTER

På Voll i Rogaland har Olav Røysland gått til anskaffelse av en slik. Den kommer fra Börger AI2 Agro AS, og står montert i en stor konteiner som kan



flyttes ved hjelp av krokkløft. Gjødselseparatoren har en kraftig motor som trekker gjødsla inn i separatoren, og en annen motor som sender den ut igjen i separert form. Det sitter en knuser ved inntakstranporten som maler i stykker større partikler for å hindre driftsstopp. Et transportbånd løfter den tørre delen ut i en mottakskonteiner, og det sitter følere i systemet som stopper driften hvis den går full.

– Hvor stor kapasitet har separatoren?

– Vi har ikke fått prøvd den mye i praksis ennå, men den skal ha en kapasitet på 15–20 kubikkmeter i timen på storfe gjødsel. Når det gjelder grisegjødsel antar jeg at den har en god del større kapasitet, sier Olav Røysland.

KNUSER: Bak innløpsrøret øverst til høyre sitter det en knuser som maler i stykker klumper og større partikler som måtte bli med inn i separatoren.

Han synes det kan være praktisk å ha en slik separator. I forbindelse med biogassanlegget han anlegger på gården vil det også bli behov for tørrstoff. Han vil ha en reaktor for tørt, og en for vått materiale. I og med at separatoren er mobil og i høy grad automatisert med tanke på driftsstans og liknende problemer, regner han med at det blir aktuelt å leie den bort til andre som kan tenke seg å separere husdyrgjødsel.

PÅVIRKER SPREDEAREALET

En annen interessant effekt av å separere gjødsla er at næringsinnholdet i den endrer seg ved spredning. I Danmark regner de med at separering av gjødsla reduserer kravet til spredeareal med 25–30 prosent. Ved å fjerne næringsstoffer gjennom det tørre materialet bør det være mulig å spre større væskemengder på samme areal. I dag er det fosfor som er begrensningen på hvor mye gjødsel som kan spres.

– Men i Norge har vi ingen regler som reduserer kravet til spredeareal hvis en separerer gjødsel?

– Nei, ikke i dag. Men jeg mener at det må jobbes fram regler for dette også i Norge. Da må en sikkert framskaffe dokumentasjon gjennom forskning, så jeg vil anta at det er et stykke vei å gå. I dag er det jo bare en mer skjønnsmessig vurdering av næringsinnholdet i forbindelse med kravet til spredeareal, sier Røysland.

Han vil ikke svare på hva gjødselseparatoren koster. Men det er med dette som med så mye annet; du får hva du betaler for. Gjødselseparatorer kan kjøpes for 200 000 kroner og oppover til mange millioner kroner. Den Røysland har kjøpt er ikke den billigste varianten.



SEPARATOR: Selve gjødselseparatoren sitter på toppen. Nederst sitter det to pumper som pumper henholdsvis inn og ut

– Interessant og spennende

– Gjødselseparering er ikke noe nytt, men med ny og stabil teknologi kan dette åpne flere interessante perspektiver, sier Ragnvald Gramstad, gjødselrådgiver ved Norsk Landbruksrådgivning Jæren.

TORE MÆLUMSÆTER

– Ved separering skiller vi det tynne flytende fra det faste, og vanligvis blir cirka 34–35 prosent av tørrstoffet igjen i den faste delen. Det som foreløpig er lite dokumentert er hvor mye fosfor som blir igjen i den faste delen, men det vil vi sikkert få mer informasjon om etter hvert, sier Gramstad til Svin.

Han sier at dette åpner to viktige perspektiver. Hvis det er mer fosfor i den

faste delen enn den flytende, er det mulig å tenke seg at en kan lage spennende gjødselprodukter til andre formål, altså fosfor som går ut av næringa. Den faste delen kan også pelleteres.

Så lenge kravet til spredeareal er knyttet opp til mengden fosfor kan en argumentere for at dette kan redusere kravet til spredeareal.

– Hvis en kan bruke mer av den flytende gjødsla på eget areal, så vil en også kunne redusere skadene på gras. Samtidig kan en spare på mengden innkjøpt mineralgjødsel. Men det er naturligvis også en kostnadsside ved dette, så vi er på begynnerstadiet. Vi får mer informasjon etter hvert som vi tester ut dette nærmere, og det er bra. Men det er klart at hvis en kan fjerne fosfor og finne fornuftig bruk for dette i andre produkter, så kan dette være en vinn/vinn situasjon, sier Ragnvald Gramstad.

SPENNENDE: – Vi trenger mer informasjon, men det kan være spennende sider ved dette både for bøndene, landbruket og miljøet, sier Ragnvald Gramstad i forsøksmiljøet på Jæren.

